

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

Mozes' gebed om Gods werk

*Laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden en Uw heerlijkheid over hun kinderen
(Psalm 90:16)*

Veertig lange jaren moest het volk Israël zwerven door een huilende wildernis. In die veertig jaar zijn alle Israëlieten van boven de twintig jaar gestorven. Elke dag hebben de doodsklokken geluid. Dagelijks werden in de woestijn zo'n veertig graven gedolven. Die aangrijpende werkelijkheid vormt waarschijnlijk de achtergrond van Psalm 90. De psalm waarin Mozes de broosheid en vergankelijkheid van ons mensen onder woorden brengt. En ook Gods toorn en verbolgenheid. Toch is dat niet alles. Want tegen het einde van de psalm zien we Mozes, de man Gods, zijn handen opheffen naar de hemel. En horen we hem bidden: 'Laat Uw werk gezien worden'.

Niet genoeg!

Wat bedoelt Mozes met die woorden? Zeker, hij bedoelt er ook mee: Wilt U het volk beschermen tijdens de woestijnreis. En wilt U iedere dag voor ons zorgen. Maar hoe groot en onverdiend Gods tijdelijke zorg en bescherming ook is, het is toch niet genoeg. Niet genoeg, als een mens na al zijn zwerftochten door de woestijn van het leven de laatste adem uitblaast en voor God moet verschijnen!

Dan komt het erop aan, dat God zaligmakend gewerkt heeft in ons leven. Dat u weten mag van dat wonder, dat Hij u in uw verlorenheid opzoekt. En dat Hij u door Zijn Geest persoonlijk onderwijs ging geven. Onderwijs in uw schuld. Onderwijs in Zijn recht. En onderwijs in Zijn genade door Christus, de Rotssteen Wiens werk volkomen is.

Om dát werk bidt Mozes bovenal. Laten we nog eens goed luisteren naar de woorden van Mozes. Want in de manier waarop hij bidt, ligt onderwijs.

Allereerst valt op, dat Mozes bidt: 'Laat Uw werk gezien worden'. Nee, Mozes is niet gerustgesteld door de algemene opmerking, dat de Heere doorgaat met Zijn werk. En dat Zijn Kerk er zal blijven tot op jongste dag. Al is dat zeker waar. En al kan dat ook wel eens tot troost zijn van Gods kind. Maar Mozes vraagt om meer. Hij bidt: Laten Uw knechten het mogen zien.

Hoor hoe een boet'ling pleit

Er is nog iets opmerkelijks in Mozes' woorden. Hij zegt: 'Laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden'. Nu mogen we dat woord 'knechten' niet op de klank af uitleggen. Eerbiedig moeten we nagaan welke betekenis deze uitdrukking in de Schrift heeft. En dan blijkt dat met dit woord het volk Israël getekend wordt in zijn verbondsverhouding tot de HEERE. De Israëlieten zijn Gods

knechten. En de HEERE is hun God. Zo wordt duidelijk wat Mozes hier vraagt. Hij doet een beroep op het verbond dat God Zelf gesloten had met het volk.

Laten we – ook vandaag – niet vergeten: dat verbond was vele malen verbroken door het volk. Daarmee had het volk toen – en hebben wij – alle rechten verspeeld. Wat is het nodig dat we daar door Gods Geest achter gebracht worden!

En toch, in diepe bewogenheid kan Mozes het volk niet loslaten. En hij kan God ook niet loslaten. Met een verbroken hart vanwege alle verbondsbreuken van het volk, pleit Mozes op de onveranderlijke verbondstrouw van de HEERE. Doet hij een beroep op God. En bidt hij, of de HEERE redenen wil nemen uit Zichzelf. Daar ligt zijn enige verwachting. Waar ligt úw verwachting?

Onze kinderen

Mozes weet dat alle Israëlieten van boven de twintig zullen sterven in de woestijn. Maar tegelijk denkt hij ook aan de jongeren beneden de twintig. Aan de kinderen. Aan degenen die nog geboren moeten worden.

Al zijn ze nog jong, ook voor hen geldt dat zij met hún werken nooit voor God kunnen bestaan. Ook zij liggen van nature onder Gods toorn en verbolgenheid. Ook zij 'vliegen daarheen'. Juist daarom bidt Mozes: 'En (laat) Uw heerlijkheid (gezien worden) over hun kinderen'.

Als u goed luistert, hoort u Mozes niet alleen vragen om Gods werk onder de komende generatie. Maar u hoort hem daarbij ook pleiten op Gods eer. Heere, mag de glans van Uw deugden schitteren in uw genadewerk onder onze kinderen?

Wie wij ook zijn, er is in elk geval één boodschap die ons allen aangaat. Dat is dat niemand van ons voor God kan verschijnen met zijn eigen werken. In ons aller leven moet een Godswerk plaatsvinden. Een werk waardoor de Heere ons wederomgeboren doet worden tot een levende hoop. Zonder dát werk kunt u niet sterven.

En omdat u zonder dat werk niet sterven kunt, mag u op dit moment ook niet zomaar verder zwerven door de woestijn van dit leven.

De tekst stelt u een dringende vraag: Weet u persoonlijk van dit werk? En tegelijk laat ze ook een dringende aansporing horen om naast Mozes neer te knielen in het gebed: 'Laat Uw werk gezien worden!'

A.J.T. Ruis

Druk, druk, druk.

'Druk, druk, druk'. Er is altijd wel iets wat je nog moet doen: whatsappen, toetsen voorbereiden, verslagen maken, vrienden ontmoeten, cursussen volgen, overwerken enz. Soms is elke minuut van de dag nodig om aan de planning te voldoen en vaak schiet zelfs zo'n planning tekort. We leven in een hyperactieve maatschappij, waarin iedereen het druk heeft. Moet je eens proberen om een afspraak met iemand te plannen. Soms moet je een paar weken in je agenda vooruit bladeren om een avond te vinden waarop je samen vrij hebt. Laat staan als je met meerdere mensen iets wilt afspreken. Het lijkt wel of iedereen erop kickt om druk te zijn. Maar waar ligt de grens? Moeten we echt drie avonden in de week sporten? Moeten we echt alle facebookberichten bekijken en beantwoorden? We hebben een overvolle agenda (het latijnse woord 'agenda' betekent: 'dingen die gedaan moeten worden'). Maar ga nu eens eerlijk na: waar is God in jouw agenda te vinden?

Ook Daniël had ongetwijfeld een volle agenda. Als je zo'n hoge positie hebt. Hij was een soort minister in de regering van koning Darius. Nou, dan heb je het echt wel druk.

Maar hoe druk hij het ook had, Daniël ging elke dag naar zijn binnenkamer. En dat deed hij elke dag drie keer. Dan zocht hij contact met de Heere. Niet alleen als er iets bijzonders was, als hij in nood zat of als er verdriet was, maar ook als er geen bijzondere dingen waren. Ook dan zocht hij drie keer per dag Gods aangezicht. En nu moest hij het zeker doen. Nu het gevaar zo groot was. Nu de vijanden zo dichtbij waren. Hij weet dat ze op hem zullen letten. Hij weet dat er spionnen bij zijn raam zullen staan. Maar hij gaat toch op zijn knieën, juist nu. En hij legt zijn hele leven in Gods handen.

Mag ik eens vragen: wat houdt christen-zijn voor jou in? Wees eens eerlijk, hoeveel tijd besteed je nu écht om je Bijbel te lezen en te bidden?

Een week telt 168 uur. Hiervan blijft na aftrek van school/werken (± 40

uur), slapen (± 60 uur), eten en persoonlijke verzorging (± 18 uur) ongeveer 50 uur vrije tijd over. Dat is gemiddeld ongeveer 7 uur per dag. Hoe besteden we die? Hoeveel tijd besteden we aan de media, hobbies, familie, vrienden? En hoeveel tijd krijgt God van ons? We zijn veel tijd kwijt aan dit aardse leven. Maar hoeveel tijd krijgt ons geestelijke bestaan? Hoe vaak zijn we bezig met onze ziel?

Wat lees je elke dag het eerst? Facebook of de Bijbel? Met welke gedachten val je in slaap? Over dat wat je gelezen hebt op Whatsapp of in je Bijbels dagboek?

Niet alleen onbekeerde mensen zijn heel druk met tijdelijke dingen. Ook mensen die Gods genade mogen kennen, moeten weleens terechtgewezen worden. Denk bijvoorbeeld aan Martha, de zus van Lazarus en Maria. Toen de Heere Jezus met Zijn discipelen eens bij hen op bezoek was, had Martha het vreselijk druk. Ze bracht al haar tijd door in de keuken. Ze moest haar gasten toch goed verzorgen! Haar zus Maria hielp niet mee. Zij zat te luisteren naar wat de Heere Jezus allemaal aan het vertellen was. En Martha had al een paar keer lopen zuchten en ze had al eens boos naar Maria gekeken. Maar dat hielp niet. En toen viel ze uit: 'Meester, zeg eens dat Maria mij helpt!' Maar Jezus zei: 'Martha, Martha, je bekommert je om veel dingen. Maar op dit moment is er één ding wat nog belangrijker is. Namelijk wat Ik te zeggen heb. En Maria kiest daarvoor. En dat moet jij ook doen, Martha! Die andere dingen komen later wel weer'.

Misschien is het goed om eens op te schrijven waar je elke dag mee bezig bent. En bedenk dan eens wat er weg moet, en wat er af kan. Maar vul die tijd dan wel met iets dat waardevoller is. Bijvoorbeeld: de dag met God beginnen en eindigen. Reserveer stille tijd in je agenda. Waarin je tegen de Heere zegt wat er in je om gaat; waarin je om bewaring vraagt voor zonden en ook vergeving van je zonden; reserveer stille tijd om te bidden voor mensen dichtbij en ver weg; en om in je Bijbel verder te lezen waar je gisteren was gebleven. Enzovoorts. De Heere wil dat zegenen!

Als je verkering hebt of getrouwd bent, dan is het goed voor je relatie als je elke dag minimaal 30 minuten met elkaar praat. Tijd nemen voor elkaar is zegenrijk.

Maar dat geldt ook voor het geestelijke leven. De Heere wil dat wij tijd nemen om met Hem en Zijn Woord door te brengen. En die tijd wil Hij zegenen.

M.A. Kempeneers
makempeneers@kliksafe.nl

Daniël 6:14

Toen antwoordden zij, en zeiden voor de koning: Daniël, een van de gevankelijk weggevoerden uit Juda heeft, o koning! op u geen acht gesteld, noch op het gebod dat gij getekend hebt; maar hij bidt op drie tijden 's daags zijn gebed.

Geestelijk leven is een rijk inhoudsvol leven. Een leven getekend in Gods Woord. Het werk van de drie-enige God staat beschreven. Het werk voor en in de zondaar. Op veelkleurige wijze in personen, in woorden en omstandigheden kunnen we het vinden. Zo maakt de Heere bekend wat geestelijk leven is. Voor wie dit leven waarde heeft, die bidt erom en zoekt het.

Vaste troost

Voor een dienaar van het Woord behoort het geestelijk leven bijzonder te spreken en te leven, want het behoort tot het werk van zijn Zender. Zeker, er staat: predik het Woord, het Evangelie, maar de persoonlijke kennis ervan staat er niet buiten. Het leiding geven in het geestelijk leven vraagt veel gebed en inzicht in het Woord. Een biddende voorbereiding van diensten staat er niet buiten. Men wordt bewaard voor schema- en patroonprediking. De Heere wil op het gebed geven wat spreekt en leidinggevend is voor hart en leven. De Heere geeft dat uit Zijn schat nieuwe en oude dingen worden voortgebracht. Als handleiding staat de belijdenis daar niet buiten. Daartoe behoort ook het slot van artikel 10. Het is een praktische belijdenis. Gods uitverkorenen zouden de ellendigste van alle mensen zijn wanneer ze de vaste troost in deze wereld niet hadden, namelijk het behalen van de eeuwige overwinning en het onbedrieglijk pand van de eeuwige heerlijkheid. De uitverkorenen delen in het eeuwig heil des Heeren. Is het wel juist en goed dat de benaming 'uitverkorenen' gebruikt wordt? De aanduiding 'uitverkorenen' is ontleend aan de Schrift evenals het woord 'uitverkiezing'. Bij alle discussie die er was en nog is kan bij het gebruik ervan te

Werk van Boven en gedachten van beneden

weinig bedacht worden dat de uitverkiezing een troost is. Een vaste troost, zegt artikel 10. Zo moet de uitverkiezing ook gepredikt worden. Na het stellen van de Dordtse Leerregels is een besluit geplaatst en dat mag niet overgeslagen worden. Daar staat geschreven: Ten laatste vermaant de synode alle mededienaars in het Evangelie van Christus, dat zij zich in het verhandelen van deze leer, beide in scholen en kerken godvruchtiglijk en godsdienstig gedragen, dezelve zowel met de tong als met de pen tot Gods eer, heiligheid des levens en vertroosting der verslagen gemoederen richten. Nu werd in de zestiende eeuw al ontkend de noodzakelijkheid van de troost van de verkiezing. Werd er dan getwijfeld aan de zekere toekomst? Beslist niet. Maar hoe is de werkelijkheid bij Gods kinderen? Zij leven op het grondgebied van de vijand. De godgeleerden uit de Palz legden in dit verband de volgende verklaring af: Diegene die niet toestaat de noodzakelijkheid van de zekerheid van de volharding tot een vaste troost en rust van het geweten, die heeft nooit de aanvechtingen gevoeld en overlegt niet de gevaren van onze geestelijke krijg. En naar het zeggen van de apostelen zonder toekomstige hoop is iemand de ellendigste van alle mensen. Van de godgeleerden uit Emden lezen we: Degene die ontkennen dat de zekerheid der zaligheid en zo de volharding nodig is tot troost en vrede van het geweten zijn personen die zich aan kerkroof schuldig maken door aan God Zijn eer en aan de mensen de ware troost in leven en sterven te ontroven. Er werd aan toegevoegd: Stel dat er geen zorg van God was. Allen zouden kunnen afwijken en dat zou gebeuren. Met het gevolg: Christus zonder gemeente en Hoofd zonder lichaam. Wat kan de overwinning ver lijken. Zelfs naar eigen constatering de nederlaag nabij. Denk aan de geschiedenis van David en hoe het christen verging in de doodsjor-

daan. In zijn boek heeft Bunyan dit duidelijk opgetekend. Alle grond week voor christen. De moedgevende woorden door hopende konden zijn vrees voor zinken en verdrinken niet wegnemen. Maar tot het laatste kwam het niet. Met luide stem werd het gehoord: Heil mij, ik zie Hem weer en ik hoor Zijn Woord: als gij door het water gaat, zal Ik bij u zijn en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen. Christen voelde de vaste grond onder zijn voeten en kon zo de overkant en de stad van de Koning bereiken. Een sprekend beeld. Het wijst op de vaste, onwankelbare grond. Gekomen door Gods wil en naar Zijn welbehagen. Door de verdienste van Jezus Christus aan het kruis en het onuitwisbaar getuigenis van de Heilige Geest. Niet te vergeefs wordt gezongen: Uw onbezweken trouw zal nooit hun val gedogen, maar Uw gerechtigheid hen naar Uw Woord verhogen (Ps. 89).

Onkunde

Voor verschillenden eindigt het boek van Bunyan bij het ingaan van christen en hopende van de hemelse stadspoort en zo naar het paleis van de grote Koning. Dat komt door de overtrekking van Gods liefde en barmhartigheid. De verbondsbelofte is er en het werk van Jezus. Het komt alleen aan op het geloof. Er staat toch: Wie gelooft heeft eeuwig leven. Geen informeren, maar wijzen op aanvaarden. Dit is bijzonder de roeping van een ambtsdrager. Daar valt het accent op. Wie niet gelooft is alrede veroordeeld. Dus zoals christen met onkunde omging is niet juist. Waarom en waarvoor wordt de christenreis uit de kast gehaald? Dan lezen we toch ook de woorden van onkunde? Zijn laatste opmerking is: Uw geloof is het mijne niet, tevens twijfel ik niet dat mijn geloof even goed is als het uwe. De scheiding komt. Ervoor zegt christen: Laat mij nog een woord mogen zeggen: Gij zoudt wel doen als

gij minder lichtzinnig over deze zaak sprak, want dit durf ik met alle vrijmoedigheid zeggen, evenals mijn vriend en reisgenoot (hopende) dit deed dat niemand Jezus Christus kan kennen tenzij dan door de openbaring van de Vader. Ja, ook het geloof, dat als het ware de hand op Christus legt en Zijn gerechtigheid toe-eigenen moet, zal die macht alleen hebben door de uitnemende grootheid van Gods almachtige kracht. Van deze werking des geloofs beweer ik dat gij, onkunde, geheel onbewust zijt. Ontwaak dan en zie uw eigen nood opdat gij tot Jezus toevlucht neemt en door Zijn gerechtigheid, welke is de gerechtigheid Gods, zult gij van het oordeel verlost worden, want in Hem is God geopenbaard. Tot hopende zei christen: hoe beklag ik die arme man. Het zal hem ten laatste nog slecht vergaan en dat gebeurde. Onkunde bleef leven in een vaste overtuiging. Alleen vervolgde hij de reis. Hij kwam bij de doodsjordaan. Die werkelijkheid greep hem aan. Wie is niet bevreesd voor de dood. Hoe kom ik door de Jordaan. Maar wie is daar? Veerman ijdele hoop en hij wenkt onkunde om in zijn boot te komen. En onkunde komt aan de overkant. Zonder tobben, worstelen, zuchten en enige strijd bereikt hij de overzijde. Hij is kalm en rustig en denkt aan de toekomst in de stad van de Koning. Hoe anders was het in de doodsjordaan met christen. En wat ging er om in hopende die getrouwe woorden van de Heere liet horen. Als onkunde is aangekomen bij de hemelpoort klopt hij op de toegangsdeur. Het opschrift boven de deur gaf hem permissie om dit te doen. Als vanzelf werd de deur geopend en twee vragen werden gesteld. Vanwaar komt gij en wat begeert gij? Onkunde antwoordde: Ik heb in de tegenwoordigheid van de Koning gegeten en gedronken en Hij heeft in onze scholen geleerd. Er werd gevraagd naar zijn toegangsbewijs. Onkunde had het niet. De naam en de persoon onkunde waren bij de Koning onbekend. Met nadruk zei de Koning: Ik ken hem niet. De gevolgen blijven niet uit. Bunyan schrijft: Ik zag dat er een weg is naar de hel zowel van de hemelpoort als van de stad verderf. Dat staat opgeschreven op de laatste bladzijde van de christenreis naar de eeuwigheid van Bunyan. De getekende werkelijkheid en de gevolgen zijn niet verzonnen. Wat de Heere Jezus zegt, zegt Hij in de bergrede ook tot ons, Matth. 7: 21- 27 en in de gelijkenis van de tien maagden, Matth.

25:1- 13. Hier dient op de juiste wijze in prediking en pastoraat op gewezen te worden. Niet eenzijdig en niet belerend. Laat een ambtsdrager zichzelf niet voorbijzien en vastzitten in zijn geloofs-overtuiging. In alle omstandigheden dient er herderlijk en Bijbels gesproken te worden. Wie God de Heere kent en zichzelf en leeft bij de Persoonskennis en zo bij het Bijbelse geestelijke leven, zal bewogen, oprecht welmenend in de gemeente werkzaam zijn, want ook tot dominees zegt de Goede Herder: Ik ken u niet. Het is het laatste woord.

Eeuwige heerlijkheid

Nu wordt er nog een vaste troost gegeven. Er is het onbedrieglijk pand van de eeuwige heerlijkheid. Deze werkelijkheid is ontleend aan de Schrift. Vanuit de cel en wachtend op de marteldood schrijft Paulus: Ik ben verzekerd dat Hij, namelijk mijn Heere, machtig is mijn pand bij Hem weggelegd te bewaren tot die dag (2 Tim. 1: 12c). Dit kan en wil hij belijden vanuit de rotsvaste zekerheid: Ik weet Wien ik geloofd heb. Het ware geloof rust in

God, in Christus en in Hun woorden. Vandaag en morgen. De drie- enige God is betrouwbaar. Satan, wereld en bepaalde omstandigheden kunnen veel doen, maar 's Heeren toekomst is zeker. Paulus is in de hemel een plaats bereid. Door Jezus Christus. Spreekt Paulus van zijn pand, dan is dat zijn deposito. Zijn schat, zijn bankrekening is in de hemel. Christus heeft bij Zijn hemelvaart het bedrag meegenomen. Het bedrag staat vast op de hemelse bank. Keizer Nero kan veel wegnemen, ontroven en zich toe-eigenen. Paulus' schat wacht. Laten we niet vergeten dat naar het getuigenis van Jezus schat en hart, hart en schat een eenheid vormen. De Heilige Geest werkt dit. De verzekering en de troost er van ligt ook in Jezus' woord: Waar uw schat is, zal ook uw hart zijn (Matth. 6: 21). Wat werkt de Geest van Boven en wat brengen de gedachten van beneden.

M.C. Tanis

Van de redactie

Ontmoetingsdag Bewaar het Pand

We geven u alvast de datum door: D.V. zaterdag 12 september op Urk in de 'Eben-Haëzerkerk'. Sprekers: Ds. A. van Heteren over het weerstaan van de Heilige Geest, ds. A.J.T. Ruis over het uitblussen van de Heilige Geest, ds. A.C. Uitslag over het bedroeven van de Heilige Geest en ds. K. Visser over de kracht van de Heilige Geest.

Haamstedeconferentie

D.V. 24 t/m 26 augustus in het conferentieoord 'Mennerode' te Elspeet. Nadere informatie 0187-483071 of adevisser@kliksafe.nl. U kunt zich aanmelden op de website www.haamstedeconferentie.nl.

Predikantsvrouwencontactdag

D.V. 8 oktober te Nunspeet. Voor meer informatie mjvanderzwan@kliksafe.nl Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer zal verschijnen over drie weken D.V. dinsdag 8 september 2015. Kopij graag binnen donderdag 27 augustus.

AvH

KOOP- ZONDAGEN

Ede en Veenendaal zijn in het nieuws. Plaatsen in de Biblebelt. Het is duidelijk dat de politiek aldaar een aanval ondernomen heeft op de zondag, of beter gezegd: op het christelijk Geloof. Zoals D66 e.a. dit meerdere malen reeds deden inzake andere onderwerpen.

Christenen moeten oppassen niet in een agressieve houding terug te willen slaan. Maar dat bedenkend, komt de vraag wel boven: accepteren we deze zaken voetstoots? In Friesland zou je geen enkele kans hebben een tegenmaatregel te nemen. Maar in plaatsen met een stevige orthodoxe bevolking (voor een deel), zal toch de discussie ontstaan: wat gaat de koopzondag (als voorbeeld) voor mij betekenen? Of: welke consequenties verbind ik er aan als Albert Heijn de homobeweging steunt? Wat betekent de koopzondag voor het winkelpersonseel uit onze kringen?

Wat kan men ertegen doen? Je zou naar de concurrent kunnen gaan, maar ook daar treffen we waarschijnlijk dezelfde symptomen aan.

Juist deze week las ik in Daniel deze zin: "Maar zo niet, u zij bekend, o koning! dat wij uw goden niet zullen eren, noch het gouden beeld, dat gij hebt opgericht, zullen aanbidden. Die houding treffen we meerdere keren aan in andere situaties in hetzelfde Bijbelboek. Ik denk aan een andere invalshoek: In Paulus'dagen speelde de vraag of men vlees kon eten dat aan de afgoden gewijd werd.

Maar, wat is ertegen te ondernemen? Ogenscheinlijk niets. Het gaat er ten eerste om deze zaken biddend aan de Heere voor te leggen. De nood van ons volk moet ons ter harte gaan. Dat zal door velen ook zo gevoeld worden. Wat vraagt de Heere concreet in deze situatie van u en van mij. De prikkels uit de maatschappij moeten ons allereerst te meer aan de Heere verbinden.

Maar wat als we bedenken dat bidden ook verbonden is met "werken" (Bid en werk)? Ik zou als leek op dit terrein allerlei onhaalbare voorstellen kunnen doen. Maar zeggen we toch misschien niet te makkelijk dat we niets kunnen doen? In plaatsen als Ede en Veenendaal (en vele andere), vormt de Gereformeerde Gezindte een niet te verwaarlozen deel van de bevolking. Zeg: 30 %. Als het gevolg van mijndend koopgedrag zou zijn dat de omzet met dat deel daalt, zouden winkels zich bedenken. Maar dat lijkt onrealistisch. Toch weet ik dat niet. Inzake kleding zijn er genoeg alternatieven, zodat we een mijndgedrag zouden kunnen ontwikkelen. De eigen aanbieders (ik bedoel die winkels die de zondagsrust eerbiedigen) steunen, terwijl de aanbieders de klanten (meer) gaan steunen door acceptabele prijzen te berekenen. Bij de supers is dat moeilijker. Maar zou er op dit terrein niet een internethandel op gang kunnen komen vanuit een eigen organisatie? Juist gisteren las ik dat zo'n handel werd gestart vanuit een andere overweging. In bankzaken wordt het steeds meer duidelijk dat we een eigen bank hadden moeten opbouwen, toen dat nog mogelijk was. Ik denk dat er zakelijk genoeg potentieel is onder ons, om enige weerbaarheid te ontwikkelen. Genoeg om aan te geven in welke richting we zouden kunnen en moeten denken. We hebben toch immers ook een eigen krant en een eigen Schoolbegeleidingsdienst? Leveren we ons niet te veel

uit als het om zakelijke objecten gaat? Er is een vereniging van Reform.ondernemers; men zal uit die hoek toch zeker ook willen nadenken over de vraag in hoeverre we een "schone" handel zouden kunnen opbouwen.

Deze overwegingen stellen schijnbaar voor onhaalbare doeleinden. Maar als we ons gewoon overal bij neerleggen buigen wij wel voor de goden van Babel. Moslims zijn hierin eenkenniger; denk ook aan kosjere spijzen. Het lijkt me mogelijk dat we als gezindte ons allen per handtekening en lidmaatschap verbinden aan een bond, om in allerlei voorkomende zaken aan de bel te trekken bij organisaties die een aanval doen op het Koninkrijk Gods, zoals dat nu gebeurt. Al zou het alleen maar zijn om een getuigend protest op poten te zetten tegen allerlei demonische plannen die telkens weer gesmeed worden tegen het Christelijk Geloof. Daarna moet dan door deskundigen overwogen worden of er nog iets meer gedaan kan worden. Hoe hebben we dat indertijd opgelost in zaken als abortus of euthanasie? Of hebben we het helemaal niet opgelost en hebben we ons overal bij neergelegd, daarmee de trouwe enkelingen alleen latend in hun gevecht als zij rechttop willen blijven staan?

Een ding is zeker: we hebben een denktank nodig om ons te bezinnen op alle uitdagingen van onze maatschappij. Maar natuurlijk oneindig veel sterker zouden we staan als we werkelijk een geloofstank zouden kunnen opbouwen. Zonder dat ben ik bang dat we ontrouw zijn aan onze roeping en dat we ons het oordeel van de hemel op de hals halen.

En bladert u intussen ook nog eens door uw Bijbel om te zoeken naar nog veel meer voorbeelden en teksten die ons de weg wijzen in deze richting.

De stichting "Wakker dier" ageert tegen allerlei in hun ogen besmette producten. Men doet dat op een irritante manier, maar in bepaalde opzichten hebben zij recht van spreken. De huidige groothandel schuwt absoluut geen middelen om de eigen beurs te spekken. Daar mag best tegen geageerd worden. Er zijn echter ook andere besmette producten, die door een christen gemeden zouden moeten worden. Besmet in de zin van: aan de afgoden gewijd. Misschien hoort internet er ook wel bij, gelet op de vele zeer verontrustende geluiden over de gevolgen daarvan. En er hoort misschien nog veel meer bij. Het minste zou het zijn om uit te breken uit de wereldse colonne en om aansluiting te zoeken bij die zeventuizend, die er ook nu nog zijn. Maar dan kunnen we met niet minder toe dan met een levend geloof en een waarachtige bekering. En dat laatste heeft de allerhoogste prioriteit.

P. Roos

Enkele bladzijden uit het levensboek van Job (3)

Er was een man in het land Uz, zijn naam was Job; en dezelve man was oprecht, en vroom, en godvrezende, en wijkende van het kwaad. (Job 1:1)

Een historische figuur

'Er was een man in het land Uz; zijn naam was Job'. Met die mededeling begint het Bijbelboek Job. Het is een aanduiding die kenmerkend is voor de zogenaamde historische stoffen in de Bijbel. We hebben dus in het Bijbelboek Job geen gelijkenis voor ons (zoals sommigen wel betoogd hebben), maar een – waar gebeurde – geschiedenis.

Dat blijkt ook op twee andere plaatsen in de Bijbel. In Ezechiël 14 : 14 wordt Job in één adem genoemd met Noach en Daniël. En in Jakobus 5 wordt hij genoemd samen met de profeet Elia. Als iemand die werkelijk geleefd heeft.

Waarom is dat zo belangrijk? Wel, stelt u zich voor, dat het boek Job alleen maar een gelijkenis zou zijn. Dan zou het Bijbelboek nog wel een boodschap kunnen bevatten. Maar dan zouden toch Jobs beproeving en zijn geloof niet echt zijn. Dan zou ook 'het einde des Heeren' (Jak. 5:11) – de goede uitkomst die de Heere Job uit zijn ellenden gaf – niet echt zijn.

Op grond van de Schrift houden we staande dat Job echt geleefd en geleden heeft en echt door de Heere is staande gehouden in alle verdrukkingen. Zó bevat dit boek ook werkelijke troost voor Gods pelgrims door de huilende wildernis van dit leven.

Buiten Israël

Wanneer Job heeft geleefd, weten we niet precies. Verschillende uitleggers denken aan de tijd van Mozes. Hutcheson schrijft: 'ná Abraham en vóór de wetgeving op Sinai'. In elk geval treffen we Job aan diep in het Oude Testament.

Dan iets over de omgeving waar Job heeft geleefd. In de openingszin van het Bijbelboek wordt Job aangeduid als 'een

man in het land Uz.' Over de vraag waar Uz precies gelegen heeft, verschillen de uitleggers van mening. Maar wel is zeker, dat we moeten denken aan een gebied ten oosten van Israël.

Job behoorde dus niet tot het verbondsvolk Israël. Dat is iets om over na te denken. Hutcheson tekent erbij aan: 'De vrijheid en krachtdadigheid van Gods genade zijn zodanig, dat Hij, als het Hem behaagt, in alle verdorven plaatsen en gemeenschappen uitnemende dienstknechten voor Zichzelf kan verwekken'.

Vier redenen

Waarom staat de geschiedenis van Job eigenlijk in de Bijbel? Durham noemt vier redenen:

- [1] Om erop te wijzen dat achter alle gebeurtenissen in ons leven Gods soevereine leiding ligt. In Zijn vrijmacht beschikt de Heere juist ook tegenslag en beproeving in het leven van Zijn kinderen.
- [2] Om het geduld, zoals Job dat mocht beoefenen, aan te prijzen.
- [3] Om te laten zien, hoe een gelovige zich onder tegenspoed heeft te gedragen, en welke bedoelingen de Heere met tegenspoed heeft.
- [4] In het bijzonder: Om Gods genadewerk in Jobs leven te bewijzen tegenover alle verdachtmakingen van de satan.

Oprecht

Na deze inleidende opmerkingen gaan we dan luisteren naar wat als eerste over Job gezegd wordt. We lezen in Job 1:1: 'en dezelve man was oprecht'.

Nee, dat betekent niet, dat Job zonder zonde was. Maar wel dat zijn liefde tot God en dienst aan God oprecht was. Job was geen hypocriet. Hij diende God

niet op een geveinsde manier of met bepaalde bijbedoelingen. Het was bij Job 'waarheid in het binnenste'.

Zien we daarin het werk van God niet schitteren? Immers, van nature gold voor Job hetzelfde ontzaglijke woord dat van toepassing is op u en mij, namelijk dat 'alle mens leugenachtig' is (Romeinen 3:4). Als Job aan het begin van het Bijbelboek dan toch 'oprecht' genoemd wordt, is dat alleen te danken aan eerlijk makende genade. God heeft Job opgezocht in zijn verlorenheid. En Hij heeft Job oprecht gemáákt.

Ligt daar geen gebedstof in voor lezers die niet weten hoe ze ooit oprecht voor God moeten worden? De God van Job leeft nog!

Intussen zal de duivel straks juist dit punt in twijfel trekken: Is Job wel oprecht? Als hij vraagt: 'Is het om niet, dat Job God vreest?' bedoelt hij: Job dient God alleen maar omdat hij veel van God gekregen heeft. Dan zal de satan afdingen op Jobs oprechtheid. En ten diepste zal hij het werk van God in Job verdacht willen maken.

Nog drie aanduidingen lezen we van Job. Daaruit wordt duidelijk hoe Gods werk in het hart ook zichtbaar is geworden in Jobs leven. Job wordt 'vroom' genoemd. Dat betekent hier, dat Job wandelt in de weg van Gods geboden. Ook wordt gezegd dat hij 'godvrezend' is. En tenslotte wordt over hem gezegd: 'wijkende van het kwaad'. Job heeft de zonde gemeden. Met een grote boog ging hij om de gelegenheden van de zonde heen. Hij waakte en streed ertegen.

A.J.T. Ruis

Oordeel en zalig worden

De komende tijd willen wij D.V. enkele artikelen schrijven over een boekje dat gaat over het 'Onze Vader' van de hand van Arnoldus Cornelii die leefde van 1547- 1605 en die 32 jaar in de gemeente van Delft predikant is geweest.

Levensloop

Op 14 januari 1547 geboren te Delft. In 1565 ging hij theologie studeren in Heidelberg. Begin 1571 werd hij predikant van de Nederlandse vluchtelingengemeente te Frankenthal. Na twee en een half jaar werd hij predikant te Delft. In 1575 kreeg hij het verzoek hoogleraar te worden, maar dat sloeg hij af. De gemeente van Delft heeft hij 32 jaar mogen dienen. Hij was een van de meest invloedrijke predikanten van zijn tijd. Hij werd naar alle nationale synoden afgevaardigd en had daar een belangrijke plaats. In 1581 was hij zelfs voorzitter van de synode. Hij was een verdediger van de gereformeerde leer en een leven in overeenstemming met die leer. Hij waarschuwde tegen toneelopvoeringen en sabbatontheiliging. Hij hield een preek toen prins Frederik Hendrik gedoopt werd in 1584. Daarin waarschuwde hij tegen overdaad bij de doopmaaltijd die na de doop werd gehouden. Ook hield hij een lijkpredicatie toen prins Willem van Oranje in 1584 was vermoord. In die preek stelt hij dat de moord op de prins gezien moet worden als Gods straf op de onbekeerlijkheid van het Nederlandse volk. Een heel bekend werkje van Arnoldus Cornelii is een meditatieve uitleg van het Onze Vader, ingedeeld naar de zeven dagen van de week, zoals dit vaak voorkomt in de middeleeuwse devotiecultuur. Hij heeft dit werkje vervaardigd voor zijn vrouw, die veel last had van zwaarmoedigheid. Arnoldus Cornelii stierf in 1605. In Delft was hij het middel tot opbouw van het gemeentelijke leven. Ook voor de landelijke kerk heeft hij grote betekenis gehad. Cornelii mag als een voorloper van de Nadere Reformatie worden gezien.

Het gebed van onze Heere Jezus Christus

In dit eerste artikeltje wil ik iets doorgeven uit de voorrede in dit boekje van Arnoldus Cornelii over het 'Onze Vader', dat na zijn dood is verschenen. Het gebed is "door God ingesteld om de ware godzaligheid in de mens op te wekken, te betonen, te beoefenen, te vermeerderen, te onderhouden en te bevestigen, en hem al zijn behoeften, naar lichaam en ziel – die groot en talrijk zijn – in rijke mate te doen verkrijgen. Het (gebed) is met recht een sleutel, om ons de verborgen schatkamer van God te ontsluiten; een vuurslag om het vuur van de Heilige Geest in ons hart te ontsteken; kortom, het is het licht, het medicijn, hemelse wapen en een versterkt bolwerk, een grondslag, de zenuwen en krachten, ja het leven der gelovige ziel. Zelfs in die mate, dat zij zonder bidden niets anders is dan een vis op het droge;

zoals de kerkvader Chrysostomus – even humoristisch als naar waarheid – opmerkt." In de loop er eeuwen zijn veel verhandelingen over het bidden verschenen. Net name is veel geschreven over het 'Onze Vader'. Hierbij valt te denken aan Cyprianus, Tertullianus, Chrysostomus en Gregorius van Nyssa. Arnoldus Cornelii heeft de meditatie over het 'Onze Vader' in zeven delen verdeeld. Te beginnen met de zondag kan dan iedere dag een deel gelezen worden. De stad en de gemeente van Delft hebben in dit boekje een gedenkteken aan haar getrouwe herder en leraar. Het boekje is niet alleen een herinnering aan de persoon van Arnoldus Cornelii, maar ook aan zijn onderwijs. Zo zal Arnoldus Cornelii ook na zijn dood in zekere zin nog leraar zijn.

Gebed

Voor de eigenlijke behandeling van het 'Onze Vader' staat een gebed afgedrukt: 'Gebed vóór het lezen van de heilige Schrift.' Enkele citaten uit dit gebed: "O, Vader der lichten, Die ons bevolen hebt U aan te roepen om wijsheid, met de belofte dat Gij ze ons mildelijk verlenen zult! Aangezien Gij wilt dat wij de H. Schrift zullen onderzoeken, waarin Gij alles wat ons nodig en nuttig is ter zaligheid, geopenbaard hebt; en daar ik (helaas) totaal onbekwaam ben om ze recht te verstaan, ja, van nature blind ben en enkel duisternis in de hemelse zaken, zo bid ik U uit de grond van mijn hart, of Gij mij van alle duisternissen bevrijden wilt, en een nieuw licht in mij wilt storten, om de rechte zin van Uw heilig Woord te verstaan en het naar behoren te gebruiken." Even verderop in dit gebed lezen wij: "Uw Woord, Heere, is de waarheid. Dat is het zaad onzer wedergeboorte; de melk onzer opvoeding; voor de armen een schat, en de hongerigen een spijs; de dwalenden een licht, de weerlozen een zwaard, de twijfelmoedigen een raadsman, de zieken een medicijn. Daarom, Heere, vinden Uw kinderen hierin een bijzonder behagen. Het is hun zoeter dan honing, kostelijker dan goud; aangenamer dan alle genoegens der wereld."

A. van Heteren

Hoe antwoordt God?

Hoe antwoordt de Heere op mijn gebed in persoonlijke omstandigheden? Met een promotie hangt een verhuizing samen en hoe kan ik weten wat de wil van de Heere is? Ik heb verkering met een jongen die wel heel serieus is, maar onkerkelijk? We kregen tot nog toe geen kinderen, mag ik een kind adopteren?

Zomaar een paar vragen ter illustratie van wat een zekere vraagsteller ons voorlegt. De vraag die hierbij gesteld wordt is: als deze dingen voor de Heere worden neergelegd, om Gods wil te mogen weten, hoe antwoordt de Heere mij dan? Laten we allereerst opmerken dat we de Heere niet naar de bekende weg moeten vragen. Als dingen ons uit Gods Woord duidelijk zijn hebben we het antwoord al van Hem ontvangen. In het geval van het aangaan van een relatie met een onkerkelijk iemand bijvoorbeeld zegt de Heere dat we geen juk mogen aantrekken met een ongelovige, 2 Kor. 6:14. Maar hoe antwoordt God mij op mijn persoonlijke vragen, waarin ik graag wil dat mij de weg gewezen wordt? Het antwoord is: eveneens door middel van Zijn Woord. Als we de Heere iets voorgelegd hebben, dan moeten wij op Zijn antwoord wachten.

De enige juiste manier van het wachten is biddend. Allereerst biddend in ootmoed, want we hebben niets verdiend. Maar ook pleitend, pleitend op Zijn belofte dat Hij wil schenken al wat ons ontbreekt, Psalm 81:11b. We moeten leren dat de Heere ons antwoorden wil omdat Hij het beloofd heeft en niet omdat wij bidden. Wij moeten leren dat Hij ons de weg wil wijzen om de verdienste van Christus. Daarom bidden wij in Jezus' Naam. Dat is een oprecht gebed, een gebed in besef van onwaardigheid, afhankelijkheid en in een besef van de grootheid en goedheid van de Heere. Dit hebben we niet van onszelf. Wie kan er bidden zoals het behoort? Oprecht moeten we gemaakt worden en daarom horen we David bidden dat oprechtheid en vroomheid hem mogen behoeden. Behoeden voor trotsheid en rechthebbendheid.

Maar hoe antwoordt Hij nu? Door Zijn Woord, door de Bijbel. Maar dat betekent niet dat we in de Bijbel moeten gaan zoeken naar een antwoord, maar dat we goed moeten opletten als we uit de Bijbel lezen of als ons voorgelezen wordt of als we onder de prediking van het Woord verkeren. Waarom niet zelf zoeken? Omdat het hart arglistig is en we van nature op onszelf aan denken. We vinden dan al gauw iets wat ons wel van pas komt. We mogen overal om vragen, maar er zijn ook dingen waarom we moeten vragen: Uw wil geschiede, bijvoorbeeld.

Als we gewoon op volgorde lezen en ons vol verwachting onder de prediking van Gods Woord stellen, dan zullen we gewaar worden dat Hij spreekt, antwoordt, de weg wijst. Op een duidelijke, maar ook zo verrassende manier. Dan kan de Heere een bekend of onbekend woord uit de Bijbel gebruiken

om ons de weg te wijzen. Een oude geschiedenis gaat voor ons leven en we horen in de verkondiging van die en die tekst duidelijk de stem van de Heere. En de Heilige Geest overtuigt ons dat het antwoord van de Heere is. Bij het vragen naar Gods wil als we voor een belangrijke beslissing staan in ons leven zal de Heere ons op Zijn tijd antwoord geven. Niet door een stem of droom, maar door middel van Zijn Woord. Laat Psalm 34 vers 5 moed geven: Ik heb de HEERE gezocht en Hij heeft mij geantwoord en mij uit al mijn vrezes gered!

De Heere heeft ons echter ook verantwoordelijkheidsbesef gegeven. Dat gebruikte Lot niet, toen hij ging verhuizen in de regio van het goddeloze Sodom. Wat een gevolgen heeft die daad gehad! Zo is het dwaas om in verband met een promotie naar een stad te gaan verhuizen met je gezin, als je daar niet kerken kunt. In een dergelijk geval hoef je de hemel niet om raad te vragen, want dan zegt bijvoorbeeld de geschiedenis van Lot ons al genoeg. Waarom zou deze geschiedenis immers in de Bijbel staan?

De vraagsteller komt zelf met een voorbeeld. Een van zijn kleinkinderen is nu al geruime tijd getrouwd, maar er komen geen kinderen. Is het dan Gods wil dat we er ons bij neerleggen? Of mogen we andere stappen ondernemen, adoptie dus. Gaan we zo niet tegen Gods wil in? Of is dat juist een weg die de Heere ons duidelijk wijst? Wel, dat zou heel goed kunnen! Er zijn immers wereldwijd zoveel kindertjes zonder goede verzorging en de Bijbel roept immers ook op tot barmhartigheid jegens onze arme medemens? Maar als we twijfelen: raad vragen aan de Heere! Vragen of Hij het maar duidelijk tegenhouden wil als het Zijn wil niet is. En vragen of Hij onze weg voorspoedig wil maken als Hij deze weg voor ons opent! Met andere woorden: Ken Hem in al uw wegen en Hij zal uw paden recht maken, Spreuken 3 vers 6. Zo maakt God ook in de weg van Zijn voorzienigheid Zijn wegen bekend.

Gelukkig zijn we als we in ons leven het geheim van het gebed tot God mogen kennen. Ken Hem in al uw wegen, zo hoorden we al, maar ken Hem bovenal met het oog op het ene nodige. Want als die vraag gaat leven in mijn hart: hoe word ik tot God bekeerd, hoe krijg ik een genadig God, welnu, dan zal God gewis en zeker antwoord geven: door Woord en Geest!

K. Hoefnagel

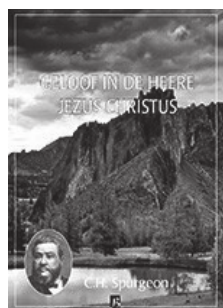
BOEKBESPREKINGEN

Bijbel met uitleg, diverse formaten en uitgaven, van € 39,95 tot € 104,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn.

In betrekkelijk korte tijd is door meer dan 100 medewerkers aan de Bijbel met uitleg gewerkt. Predikanten, theologen en Neerlandici uit de breedte van de gereformeerde gezindte hebben hun medewerking verleend en hun aandeel geleverd. Als Bijbeltekst is de Statenvertaling gebruikt zoals we die vinden in de uitgaven van de Gereformeerde Bijbelstichting.

Het is een goede zaak dat men wil vasthouden aan de aloude Statenvertaling. Onderaan de bladzijde staat een korte uitleg van de Bijbelteksten. Naast de Bijbeltekst worden de moeilijke, oudere of verouderde woorden van een synoniem voorzien of omschreven. Ook bij de berijmde Psalmen en de belijdenisgeschriften worden moeilijke woorden uitgelegd. Er is naar gestreefd de uitleg begrijpelijk te laten zijn voor jongeren van ongeveer 16 jaar. In het voorwoord staat dat de uitleg gestempeld is door het theologische denken zoals verwoord in de Kanttekeningen bij de Statenvertaling. De Bijbel met uitleg bevat veel kleurrijke illustraties, tijdbalken en kaarten. We hopen van harte dat deze uitgave een middel mag zijn om met name jongeren, maar wellicht ook ouderen, te blijven binden aan de Statenvertaling. Bij de presentatie van de Bijbel met uitleg is duidelijk gesteld dat zij geen vervanging is van de Bijbel met de kanttekeningen. We hopen dan ook dat de Statenvertaling met de kanttekeningen ook door jong en oud gelezen zal worden. De kanttekeningen bevatten veel 'oud goud'. Het zou een groot verlies zijn als de kanttekeningen voortaan niet meer gelezen zouden worden. Zijn er geen opmerkingen of aanmerkingen te maken op de Bijbel met uitleg? Zeker wel. Er is ook kritiek geuit in kerkbladen. Het dient evenwel bedacht te worden dat geen enkele verklaring volmaakt is, ook de Bijbel met uitleg niet. Maar dat neemt niet weg dat we waardering hebben voor deze uitgave. We hopen van harte dat het lezen van Gods Woord tot zegen mag zijn voor jong en oud.

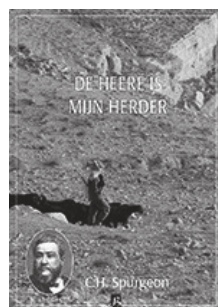
C.H. Spurgeon, Geloof in de Heere Jezus Christus, 64 blz., paperback, € 8,45, Uitgeverij P. Boekhout, Tholen, ISBN 978-90-75957-69-3.

In dit boekje bespreekt Spurgeon op de hem eigen wijze meerdere aspecten van het ware geloof. Hij stelt de volgende zaken aan de orde: 'Waar het geloof op ziet. Waarom komt iemand tot geloof?

Op grond waarvan durft een zondaar te geloven? Mag ik wel geloven? Het gevolg van het geloof. De vrijspraak. Misvattingen

over het geloof. Wat het geloof met zich meebrengt. Wat niet met het geloof kan samengaan.' Uit het stukje met het opschrift 'Waarom komt iemand tot geloof' citeren wij het volgende (blz. 14): "Niemand heeft echter ooit in Christus geloofd zonder dat hij voelt dat hij Hem nodig heeft, en niemand zal dat ooit doen. En niemand heeft ooit gevoeld dat hij Christus nodig heeft zonder dat de Geest hem dat deed voelen, en niemand zal dat ooit doen. En de Geest zal niemand dat laten voelen tot behoud, als hij niet geschreven staat in het eeuwige boek, waarin God met zekerheid de namen van Zijn uitverkorenen heeft opgeschreven. Niemand mag mij op dit punt verkeerd begrijpen. De oorzaak van het geloof, de reden waarom mensen tot geloof komen, is Gods verkiezende liefde. Die liefde werkt door de Geest een gevoel van nood. Zo brengt Hij hen tot Christus Jezus."

C.H. Spurgeon, De HEERE is mijn Herder, paperback, 128 blz., € 8,45, Uitgeverij P. Boekhout, Tholen, ISBN 978-90-75957-70-9.

Dit boekje bevat zes preken van Spurgeon over Psalm 23 die vertaald zijn door Thera Tanis- Baars. Deze preken gaan over de volmaakte herderlijke zorg van de Heere voor Zijn volk en kinderen. Wie een schaap van de Goede Herder mag zijn is werkelijk veilig, hoe de omstandigheden ook zijn. De Goede Herder zorgt voor eten en drinken, voor bescherming en bewaring. De Goede Herder heeft de Zijnen met

Zijn bloed gekocht. Spurgeon laat een ernstige waarschuwing uitgaan tot hen die op eigen wegen voortwandelen, zij zijn op weg naar de ondergang. Indertijd heeft Spurgeon zes keer over Psalm 23 gepreekt in Londen. Die preken zijn in dit boekje bij elkaar gebracht. Spurgeon schrijft (blz. 67) over het dal van de schaduw des doods het volgende: "Ik wil u die een beginneling bent, geen angst aanjagen. Ik wil u hiermee niet zeggen dat de paden van wijsheid verschrikkelijk zijn, want dat is niet zo. Nee, 'haar wegen zijn lieflijke wegen, al haar paden zijn vrede.' (Spr. 3:17). Maar, ondanks dat alles zijn op de weg naar de hemel vijanden. Er zijn laantjes waar, als de vijand u bedrukt aantreft, hij u onverwachts met een verleiding bespringt en u, voordat u er erg in hebt, gewond en zeer bedroefd achterlaat. In het dal van de schaduw van de dood bevinden zich plaatsen waar elke struik een vijand verbergt, waar verleiding uit de grond springt zoals de vurige slangen uit het woestijnzand, waar de ziel zich tussen leeuwen bevindt of zelfs tussen hen in wie een hels vuur brandt."

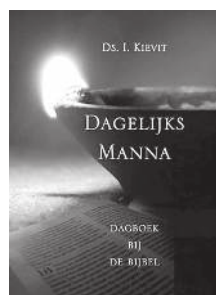
Samuel Rutherford, Ik maak alle dingen nieuw, gebonden, 112 blz., € 12,50, Uitgeverij Brevier, Kampen, ISBN 9789491583681.

In dit boekje zijn drie preken van Rutherford opgenomen en een toespraak die tijdens het vieren van het Heilig Avondmaal werd uitgesproken. De preken van Rutherford hebben een eigen karakter: meestal converserend van toon, vertrouwd en makkelijk te begrijpen en goed te volgen doordat hij bekende vergelijkingen gebruikt, die soms op het randje van het aanvaardbare worden geacht. De

preken zijn sterk beeldend. Op blz. 62 haalt Rutherford de rijke jongeling aan: "Maar toen Christus hem bevel gaf om alles wat hij had te verkopen, werd hij uit het zadel geworpen en viel hij languit op zijn rug. Zo werd hij neergeveld en bleef hij achter en zover als wij over hem horen, heeft Hij Christus nooit weer ingehaald." We geven tenslotte een stukje weer van de avondmaalstoepspraak (blz. 107) "Wat was het een schouwspel om een onschuldige en ongevaarlijke Jezus te zien toen Hij voor de landvoogd stond en niet een woord had te zeggen! Zij deden onze Zaligmaker boeien om, Hem, Die nooit had gestolen of bloed had vergoten. Handen omknelden Zijn handen, maar liefde, barmhartigheid en genade bonden Zijn tedere hart met sterkere banden en touwen, om ons los te maken uit de banden van de zonde. Hij riep in de Geest: 'Vader, bind Mij en maak hen los, sla Mij en redt hen. Al hun kwaad zij op Mij.' Zo zij het, dierbare Jezus!"

Ds. I. Kieviet, Dagelijks manna Dagboek bij de Bijbel, gebonden, € 19,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2685-7.

Het keurig verzorgde dagboek is samengesteld uit meditaties in het Gereformeerd Weekblad van 1932 tot en met 1949 van de hand van ds. I. Kieviet. Er is geen rekening gehouden met de chronologische volgorde. De ene tekst kan zijn uit 1933 en de andere tekst uit 1947. In het 'Ten geleide' staat een korte levensbeschrijving van ds. I. Kieviet.

Het eindigt met de volgende woorden:

"Hierom acht ik de uitgave van dit dagboek belangrijk, opdat de zuivere, bevindelijke waarheid, zoals weergegeven in dit dagboek, bewaard blijft voor het nageslacht." Uit de meditatie bij 14 februari over de tekst 'Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke.' Johannes 6:44 nemen we twee passages over: "De trekking van de Vader is maar niet een zekere aanrading, zoals de remonstrant leert, maar een krachtadig werk, waardoor het voornemen van God tot zaligheid tot stand komt. 'Hij spreekt en het is er;

Hij gebiedt, en het staat er.' Die trekking van de Vader keert ons af van de zonde en brengt ons onder de macht van de gerechtigheid, doet ons sterven aan onszelf; leert ons buigen voor Gods wet en leert ons oordeel te aanvaarden dat wij rechtvaardig hebben verdiend. Door die trekking moeten wij de wereld en eigen bestaan loslaten. Zij sluit in blijkens onze tekst, ook het toeleiden tot de Zaligmaker. De trekking van de Vader ontvangt haar stempel in het bekennen dat Jezus is de Christus, de Zoon van de levende God." Even verder lezen we: "Daarom moet die trekking hierin openbaar worden, dat Jezus dierbaar en onmisbaar wordt. Hij is de schatkamer van Gods algenoegzaamheid. Hij is de Rode Zee van Gods ontferming. Werp mij in die zee, zo zucht de getrokken zondaar, en ik ben behouden, behouden voor eeuwig."

John Flavel, De Fontein des levens, over de verwerving van het heil, gebonden, 592 blz., € 49,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2625-3.

Flavel leefde van 1630-1691. De eerste druk van dit boek verscheen in 1672 te Londen. Na 1662 kon Flavel zijn ambt niet meer uitoefenen in de staatskerk omdat hij als non-conformist zich niet liet dwingen naar de regels van de kerkelijke overheid te handelen. Buiten de kerk ging Flavel door met preken in burgerhuizen en in de open lucht. In 1665 werd de 'Vijf- mijl- wet'

van kracht waardoor Flavel niet binnen een straal van vijf mijl rond Dartmouth mocht verblijven. Buiten deze grens bediende Flavel elke zondag het Woord. In 1670 mocht hij zich weer in Dartmouth bevinden. Pas in 1687 herkeeg hij

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978
E a.vanheteren@klijksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116
E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.
Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 20,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 20,-per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.
Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

de vrijheid om te preken in zijn gemeente te Dartmouth. Hij overleed plotseling in 1691 en werd op het kerkhof te Dartmouth begraven. In het boek 'De Fontein des levens' beschrijft Flavel in 42 preken aan de hand van afzonderlijke teksten het Middelaarswerk van Christus, vanaf de raad des vredes tussen de Vader en de Zoon tot en met de wederkomst ten oordeel. Het gaat om de verwerving van het heil. De leer wordt in deze preken uiteengezet en er is sprake van een duidelijke toepassing. Een tweede deel over de toepassing van het heil werd in 1680 eveneens te Londen uitgegeven. Ook dit boek getiteld 'Geschonken genade' zal D.V. herdrukt worden in het Nederlands. Om u een indruk te geven van de inhoud van dit leerzame boek over de verwerving van het heil geven wij een citaat uit de preek over 1 Korinthe 11:23-25 'Tot Zijn gedachtenis'. "Ten slotte. Hoewel alle andere dingen verflauwen, raakt Christus niet afgemat, en kan dat ook niet. Hier is een inzetting om de gedachtenis aan Hem levendig te bewaren tot aan het eind der tijden. Het bloed van Christus kan nooit opdrogen. De schoonheid van deze Roos van Saron gaat nooit teloor. Die Roos kan nooit verwelken. Hij is Dezelfde

gisteren en heden en in der eeuwigheid. Zoals Zijn lichaam in het graf geen verderving heeft gezien, kunnen Zijn liefde en Zijn uitnemende dingen, welke dat ook zijn, dit evenmin. Als de heiligen in de hemel hun ogen met Hem verzadigd hebben, duizenden en miljoenen jaren lang, dan zal Hij even nieuw, schoon en schitterend zijn als in het begin. Andere mooie dingen hebben hun tijd van bloeien en welken, maar Christus blijft voor eeuwig. Als wij in het geschapene iets genieten, is dat vaak het meest als we er voor het eerst kennis mee maken. Als we dichterbij komen en er meer van zien, neemt de kracht van onze genieting af. Maar hoe langer we Christus kennen, en hoe dichterbij we bij Hem komen, des te meer zullen we van Zijn heerlijkheid zien. Telkens weer als we Christus zien, wordt onze geest op een nieuwe genieting onthaald. Hij is elke dag als het ware een nieuwe Christus, en toch is Hij steeds dezelfde Christus. God zij geprezen voor Jezus Christus."

Ds. J.T. Doornenbal, Aan 's Konings tafel, gebonden, 124 blz., € 14,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2672-7.

Dit boek bevat veertien niet eerder uitgegeven overdenkingen, korte preken, gehouden bij de voorbereiding, tijdens de bediening en bij de nabetrachting van het Heilig Avondmaal. Ds. Doornenbal (1909-1975) diende de Hervormde Gemeenten van Woubrugge, Kesteren en Oene. De vierde overdenking gaat over Jesaja 66:2b 'Maar op dezen zal Ik zien, op den arme en verslagene van geest en die voor Mijn woord beeft.' Over het 'beven' lezen we op blz. 41 en

42 het volgende: "Het derde kenmerk van de ware bondeling is: 'En die voor Mijn Woord beeft.' Dat is een beven niet met een slaafse, maar met een kinderlijke vrees. Een bevende eerbied voor de Heere en Zijn Woord, met zo veel oordelen en bedreigingen, die getuigen van Zijn hoogheid en majesteit en recht, maar die dan toch niet van Hem afhouden, maar juist naar Hem heendrijven, om schuilend bij Hem te zoeken in Christus, in de kloof der steenrotsen. Want zij zullen bevende komen als een vogeltje uit Egypte en als een duif uit het land van Assur. In zulk volk heeft de Heere een welgevallen. 'Op dezen zal Ik zien.' Dat is een zien in gunst en ontferming, zoals we lezen van de vader van de verloren zoon: 'En van verre zag hem de vader.' Een zien in deernis: 'Zie op mij in gunst van boven, zie mijn moeite, mijn verdriet. Een zien tot hulp en redding: 'Ik zie hun wegen en zal hen geleiden. Ik zal hun hun vertroosting wedergeven, namelijk hun treuringen.'"

WELKOM OP DE CGO

Reeds aangemeld voor de komende cursus?

De **CGO A- en B-cursussen** starten op **D.V. zaterdag 5 september** in Amersfoort, Dordrecht, Goes, Kampen en Rijssen.

In **Gouda** start de **A- en B-cursus** op donderdag 10 september om 19.15 uur.

De **C-cursisten** verwachten we op zaterdag 19 september (Goes) of op donderdag 17 september (Gouda).

De **Institutiecursus** begint op 10 september in Gouda.

De cursus voor **onderwijsgeven-den** in het basisonderwijs starten op zaterdag 19 september in Goes en Zwolle.

De **Leergangen Israël en de Bijbel** starten op 10 september in Gouda en op 17 september in Apeldoorn.

De **Leergang Evangelisatie** start 10 september in Gouda.

Voor alle cursussen is aanmelding mogelijk via www.cgo.nu.

Alle (a.s.) cursisten zijn van harte welkom op de **jubileumbijeenkomst** op **vrijdag 4 september** in Gouda. Lezing: ds. G. Clements.

CURSUSGODSDIENSTONDERWIJS

HARKES
Begrafenissen

Persoonlijke zorg voor uw begrafenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegrafenissen.nl

Wij verzorgen alleen begrafenissen

0172 - 21 21 22

VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging

Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn

**Dag en nacht bereikbaar
en in elke regio**

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Bestel vrijblijvend het boekje "Mijn laatste wens"

www.vanstaverenbegrafenisverzorging.nl